

Daniel aranduka — Papapy Po'ẽ peteĩha}

Setenta ary haña

Jeff Pippenger

2023-11-29

Joacim hína umi mbohapy mburuvicha guasu paha Judá pegua apytégui peteĩha, ha ojejopy ha oñemomba'eguasú ríre chupe umi Babiloniagua, oñepyrũ pe setenta ary tembiguaí reko pe tetã ñemby peguápe. Umi setenta ary ohechauka pe aravo pukukue omburuvichátava Babilonia, pe peteĩha reino marandu'ỹme'ẽva Bíbliapegua. Isaías, capítulo veintitréspe, pe kuña heko vai Tiro pegua ojehejáta tesarápe setenta ary simbólico aja, ha profétikamente oñemombe'u va'ekue umi ára peteĩ mburuvicha guasu rehegua ramo. Marandu'ỹme'ẽ Bíbliapegua ryepýpe, peteĩ mburuvicha guasu ha'e peteĩ reino, ha umi ára pe peteĩ reino añoite marandu'ỹme'ẽ Bíbliapegua, oguahẽva setenta arýpe, ha'e va'ekue Babilonia.

Upe tembiasakue aja pukukue jave, Tiro kuña rekovai, oporombojoguáva papado rehe, oñembyesaráta va'ekue. Umi setenta ary simbólico pahápe, imandu'áta hese ha osẽta oiko haña teko tie'ỹme opa yvy arigua rréino ndive. Teko tie'ỹ espiritual ha'e pe joaju ndojapoiva léipe iglesia ha Estado rehegua. Umi setenta ary simbólico pahápe, papado oikeva'erãta peteĩ joajúpe Naciones Unidas ndive, ojehechaukáva opa umi mburuvicha guasu rupive, Tiro kuña rekovai oikóva hendivekuéra teko tie'ỹme umi setenta ary simbólico pahápe. Pe rréino oguerékóva pu'aka umi setenta ary simbólico aja ha'e Estados Unidos, pe mymba yvy rehegua mokõi hatĩva.

Daniel peteĩ guive cinco peve, omyesakã Babilonia rembiasakue setenta ary pukukue, ha upévore umi capítulo ohechauka pe mymba yvy rehegua rakã mokõive rembiasakue. Capítulo cuatro ha cinco omombe'u Babilonia ruvicha guasu peteĩha ha pahápe gua, ha mokõivẽva oñondive ohechauka pe mymba yvy rehegua ha irakã mokõi rembiasakue. Umi rakã mokõi jehusga, ha avei pe mymba yvy rehegua jehusga, ojehechauka pe ruvicha guasu peteĩha ha pe pahápe gua jehusga rupive. Nabucodonosor jehusga va'ekue ha'e va'ekue ñemosẽ “siete tiempos” aja, ha'e oikove aja peteĩ mymba ka'aguyguáicha mokõi mil quinientos veinte ára pukukue kapi'i ha ysapy rehe. Belsasar jehusga katu ojehai va'ekue pe murállá rehe, ha oñembojoja pe papapy mokõi mil quinientos veinte rehe; péicha ojekuaauka pe mymba yvy rehegua ha irakã mokõi jehusga ojehechaukaha “siete tiempos” Levítico veintiséis-pe. Kóva oñemopyenda mokõi ruvicha guasu testimonio rehe, ha umi mokõi testigo ohechauka pe peteĩha ha pe pahápe gua.

Pe “siete tiempo” ha'e pe ita ñepysanga Adventismo-pe ñuarã, ha upévore ndaikatúi oñemoneĩ, jepe oĩ porãiterei upépe—umi ohechaséva rupi ñuarã. Ha'e hína pe símbolo juicio rehegua tetã rehe (Babilonia) ogovernáva setenta ary pukukue, ha pe símbolo juicio rehegua pe reino rehe ogovernáva setenta ary simbólico pukukue. William Miller opresentáro guare ñentendimiento pe “siete tiempo” rehe Levítico veinte y seis-pe, oipuru Nabucodonosor mokõi mil quinientos veinte ára oikovévo mymbaicha Daniel capítulo cuatro-pe peteĩva umi testigo profético apytégui omopu'ã haña Levítico veinte y seis pegua “siete tiempo”. Pe “siete tiempo” ha'e mokõivẽva pe ita ñepyrũ ha pe ita akãrã Zacarías capítulo cuatro-pe. Jesús, Hermana White, Isaías ha Pedro

ombohéra chupe pe ita oikóva pe esquina akãme. Ha'e pe doctrina oñemopotĩvéva profecía bíblica-pe, jepe esencialmente ndojehechái umi he'íva hikuái ha'eha pe tercer ángel mensahérokuéra.

Ñañepyrũvo ñahesa'ỹijóvo Daniel aranduka pehẽngue peteĩha guive pehẽngue poteĩha peve, tuicha mba'e jahechakuaa haña inepyrũete guive ojehechaukamaha “umi siete tiempo”. Jehoiakim ojejuka ramo guare Babilonia rupi, upérõ oñepyrũ pe jejopyrã setenta ary pukukue. Crónicas aranduka omyesakã mba'érepa oguerahaha chupekuéra jejopyrãme setenta ary pukukue.

Sedequíás oguereko kuri mokõipa peteĩ año oñepyrũrõ guare ogoverna haña, ha ogoverna mokõipa peteĩ ary Jerusalénpe. Ha ojapo ivaíva Tupã Ñandejára hesa renondépe, ha ndoñemomirĩri maranduhára Jeremías renondépe, pe oñe'ẽvape Tupã Ñandejára jurúgui. Opu'ã avei mburuvicha guasu Nabucodonosor rehe, pe ombojuráva'ekue chupe Tupã rérape; ha'e katu omohatã ijajúra ha omohatã ikorasõ ani haña ojevývo Tupã Ñandejára Israel Jára gotyo. Avei opa pa'i ruvicha kuéra ha tavayguakuéra hetaiterei opeka, oikóvo opa tetã ambuegua jeguaruha kuéra rapykuéri; ha omongy'a Tupã Ñandejára rógua, ha'e ombotove haña Jerusalénpe. Ha Tupã Ñandejára, itúva kuéra Jára, omondo chupekuéra maranduha kuéra rupive, pyharevete voi opu'ã ha omondo jey jeyvo; porãgui oiporiahuvereko haña itavayguakuérape ha hógua oikoha. Ha'ekuéra katu opuka Tupã remimbou kuéra rehe, omboyke iñe'ẽnguéra, ha ojahéi imaranduhára kuéra rehe, peve Tupã Ñandejára pochy opu'ãha itavayguakuéra rehe, ndaipóriha peve pohã. Upévore ogueru hi'arikuéra caldeo-kuéra ruvicha guasu, pe ojukáva mitãrusu kuérape kysepukúpe isantuario rógape, ha ndorekói poriahuvereko mitãrusu ni kuñataĩ, tuja ni pe oikóvape itujáma rupi oñakãity; opaite ombohasa ipope. Ha opa tembipuru Tupã rógua pegua, tuicha ha michĩva, ha tesoro Tupã Ñandejára rógua pegua, ha mburuvicha guasu rembireko, ha ipríncipe kuéra mba'e repykuéra; opa ko'áva ogueraha Babiloniape. Ha ohapy Tupã rógua, ha omongu'i Jerusalén murállaa, ha ohapy tata rehe opa ipalácio kuéra, ha ombyaipa opa mba'e porãite oĩva ipype. Ha umi okañýva kysepuku gui, ogueraha haña Babiloniape; ha upépe oiko tembiguáiramo chupe ha ita'ýra kuérape, pe Persia retã ruvichakuéra ogovernaha peve. Ojehupyty haña Tupã Ñandejára ñe'ẽ Jeremías jurúgui he'íva, peve yvy oipyhy haña isábado-kuéra; opa umi ára ojeheja rei aja, osambyhy sábado, oñekumpli haña setenta ary. Ko'ãga, Ciro, Persia ruvicha guasu, peteĩha arype, oñekumpli haña Tupã Ñandejára ñe'ẽ Jeremías jurúgui oñe'ẽva'ekue, Tupã Ñandejára omokyre'ỹ Ciro, Persia ruvicha guasu, espíritu, upévore ha'e omyasãi peteĩ marandu opa irréino rupi, ha omoĩ avei kuatiare, he'ívo: Péicha he'i Ciro, Persia ruvicha guasu: Tupã Ñandejára yvágagua ome'ẽ chéve opa tetãnguéra yvy ape ári; ha ha'e chemoĩ tembiaporã ajapo haña chupe peteĩ óga Jerusalénpe, oĩva Judápe. Mávapa oĩ pende apytépe, opa itavayguakuéra apytépe? Tupã Ñandejára toĩ hendive, ha tojupi. 2 Crónicas 36:11–23.

Umi setenta año tembiguáipe oñembotýva'erã kuri oñekumpli haña Jeremías ñe'ẽ: “pe yvy odisfruta peve isiémbrã'ỹ ára sabático-kuéra, ha opa pe aravo opyta aja nandi rehe, omboguata haña isiémbrã'ỹ ára sabático.” Peteĩnte pehasa Tupã Ñe'ẽme, ambue haña pe versíkulo Crónicas-pe ñaño'ẽhína hese, oñe'ẽva yvy “odisfruta” hague isiémbrã'ỹ ára sabático-kuéra. Upe pehasa oĩ Levítico, capítulo veinticinco ha veintiséis-pe. Pe capítulo veinticinco ome'ẽ mbo'e haña mba'éichapa ojeheja va'erã pe yvy todisfruta isiémbrã'ỹ pytu'u sabático, ha pe capítulo

veintiséis omysesakã pe maldición “siete veces” rehegua, umi ñe’ẽme’ẽ ñemoĩmbyrãnguéra ndojejapóiramo.

Jehoiacim rembiapokue ohechauka pe jepyhy ñepyrũ, ha upéva ha’e peteĩ mba’e pe Daniel ohenóiva “maldición” ha “juramento” Moisés rembiguápe, capítulo nueve-pe. Daniel ontende va’ekue pe maldición “siete tiempos”-gua, ha’e niko ome’ẽ testimonio capítulo nueve-pe, Jeremías marandu’ypy setenta ary rehegua oikuaávo rupive, ontende hague mboy arýpa Tupã tavayguakuéra oikóta tembiguái Babilonia-pe.

Iñepyrũha añope iguvirãme, che Daniel aikuaa kuatiakuéra rupi mboy año pa, Ñandejára ñe’ẽ ouva maranduhára Jeremíaspe he’iháicha, ojaopátaha setenta año Jerusalén ñembyaípe. Daniel 9:2.

Daniel oikuaa va’ekue umi setenta año “aranduka rupi”, ndaha’ei Jeremías aranduka añoite. Pe ambue aranduka ha’e oikuaa va’ekue hina Moisés jehaipyrekuéra, pórke ñembo’épe he’i porã pe “maldición” rehegua umi setenta año tembiguáiramo jeikoveha ha’eha pe Moisés “ñe’ẽme’ẽ juramento reheve”. Pe ñe’ẽ ojeporúva Daniel capítulo nueve-pe, oñembohasáva “juramento” ramo, ha’e peẽte pe ñe’ẽ oñembohasáva “siete veces” ramo Levítico veintiséis-pe. Judá ñembyaty haña Babilóniape setenta año pukukue ha’e va’ekue ñembopyahu pe maldición rehegua “siete veces”, taha’e mba’e oñe’ẽramo jepe peteĩ teólogo moderno. Upéva hesakã asaje kuarahyicha, ha katu umi ohechaséva añoite ikatu ohecha.

Ha Ñandejára oñe’ẽ Moiséspe yvyty Sinaípe, he’ivo: Eñe’ẽ Israel ra’ykuérape ha ere chupekuéra: Peikévo pe yvy ame’ẽtavapeẽme, upéramo pe yvy toñongatu peteĩ pytu’u ára marangatu Ñandejárape guarã. Poteĩ ary peñemitỹta pene ñúme, ha poteĩ ary peñotỹporãta pene parral, ha pembyatyta hi’a; ha pe séptimo añope oĩta peteĩ pytu’u ára marangatuete pe yvýpe guarã, peteĩ sábado Ñandejárape guarã: ani reñemitỹ nde ñúme, ni reñotỹporã nde parral. Pe nde cosecha gui okakuaáva ijehegui ani remono’õ, ni rembyaty umi uva nde parral oñeñangareko’ỹvagui; pe yvy pytu’u año niko upéva. Ha pe yvy sábado oikóta tembi’urã peẽme guarã; ndéve, ne rembiguáípe, ne rembiguái kuñáme, ne mba’apohárape oñeme’ẽva pirapire rehe, ha pe estrangeéro oikóva nendive; ha ne mymbakuérape, ha umi mymba ka’aguy oĩvape nde yvýpe, opa pe yvy rembiapo oikóta tembi’urã. Ha reipapáta ndejehegui siete sábado ary rehegua, siete jevy siete ary; ha umi siete sábado ary rehegua pukukue oikóta ndéve cuarenta y nueve ary. Upéi rembopu’ukáta pe jubileo trompéta pe séptimo jasy ára pahápe, pe ñemopotĩ ára guasúpe pembopúta pe trompéta opa pene retãme. Levítico 25:1–9.

Tuicha haña mba’eichaitépa umi ñe’ẽmondo oñe’ẽva yvy topytu’u hañaape, umi pokõi ciclo oguerekóva seis año oñemba’apo haña yvýre ha peteĩ año oñehejáva yvy topytu’u haña, osegui pe año cuarenta y nueve peve, upérõ oĩ va’ekue jubileo ohechauka haña oñekumpliha pokõi ciclo pokõi año guí. Pe punto ñimportantetereíva ojehecha haña ha’e hina pe trompéta jubileo rehegua oñembopu va’erã hague pe Ñemoĩporã Árape, upéicha rupi ojekuaa haña, pe Ñemoĩporã Ára antitípico oñepyrũrõ guare 22 de octubre de 1844-pe, pe trompéta jubileo ohechaukáva pe ciclo “pokõi jeýva” upérõite oñembopu va’erã hague. Umi “pokõi jeýva” oñepyrũ va’ekue Manasés ojgueraha ramo guare Babilóniape ary 677 a.C.-pe, orrepresenta mokõi sua po sua mokõi ary, ha umíva opahu pe Ñemoĩporã Ára antitípicope. Pe joaju ojehechakuaa’ỹta umi ndoipotáva añoite

ohecha. Pe ciclo “pokõi jeýva”, ojoaju umi mokõi sua mbohapy sua ary rehe.

Tuicha hañuáicha avei jahechakuaa haña, Levítico mokõipa po peteĩha kapítulope, umi poranduha ñe’ẽme’ẽ rehegua oĩva umi porundy porundyha versíkulo peteĩ guive porundyha peve ryepýpe, ojejuhuha Tupã Ñe’ẽme ára peteĩ año haña pe tembiapoukapy rehegua ta’angamýi ipypukuvéva. Umi ka’ygua mombe’upykuéra umi teólogo omombo va’ekue, oñongatu haña pe aty oñembotavýva Babilonia káguýpe, ha’e hína pe jehukapy “pokõi jey” rehegua, oĩva mokõipa poteĩha kapítulope, ndaha’eiha peteĩ entendimiento hekopete hañuáva ñe’ẽ hebréogui pe ñe’ẽ oñembohasáva “pokõi jey” ramo. Upéva natekotevẽi. Pe ñe’ẽ hebréa he’iséva oguerekoite he’isévape, pe mbohová haña oñemboguata haña chupe peteĩ modo numérico-pe; ha katu iñe’ẽñemi vai, ha’ekuéra omopu’áva peteĩ ñepyrũmby vai ári, oñemopyendáva ha’ekuéra voi oje’e hañuáicha iñaranduveha gramática hebréa rehe, ha’e mante peteĩ ñe’ẽñemi ojere haña akãme haña.

Pe jehusía ojehechaukáva “mokõi siete jeývaicha” capítulo veintiséis-pe, ojekuaa pe pasáhe contexto rupive, ndaha’ei umi teólogo ko’áñagua ombojehe’áva térã ombojere haña pe ñe’ẽ hebreo. William Miller oguenohẽ ijapyka’apo ñemohu’ã peteĩve ñe’ẽ’yre pe ñe’ẽ hebreo rehe, ha pe inspiración omoneĩ he’i haña iñentendimiento oike porãha. Umi ánhelkuéra omboguata iñentendimiento pe capítulo contexto rehegua rupive, upépe oĩháme pe jehusía “mokõi siete jeývaicha” rehegua, ndaha’ei pe ñe’ẽ hebreo rupive.

Pe mokõiha po mokõiha irundyha contexto-pe ojekuaauka umi ñe’ẽmondo joaju rehegua, ha pe mokõiha po mokõiha poteĩha upéi ome’ẽ peteĩ jehovasa oñeprometéva oñeñongatúramo umi ñe’ẽmondo joajuguápe; ha upéi ohechauka mba’épa Daniel ohenói “Moisés ñemaldisión” umi ñe’ẽmondo-pe ñane’ẽrendúi haña rehe.

Pe mba’e oñeñe’ẽva hína ha’e pe tema ára peteĩ ojeiporúva ary peteĩrõ guáicha marandu hañuáva Bíblipi. Umi versíkulo ñepyrũgua Levítico mokõipa po-pe ohechauka porã marandu hañuáva Bíblipi peteĩ ára ohechauka haña peteĩ ary. Éxodo kuatiápe, Moisés omyesakã porã pe joaju oĩva sábado pytu’u ára poapýha rehegua avakuéra ha mymbakuérape guarã, ha pe sábado pytu’u ary poapýha rehegua yvýpe guarã.

Ha seis año repuñotýva’erã nde yvy, ha remono’õva’erã hi’a; ha pe séptimo año pe rehejava’erã topytu’u ha toñemombyta kyre’y, ikatu hañuáicha umi imboriahúva ne retãygua ho’u; ha umi hembýva ho’úta ñu mymbakuéra. Péicha avei rechapova’erã nde parral rehe, ha nde olivoty rehe. Poteĩ ára reporombapova’erã nde rembiapo, ha pe séptimo ára pe repytuva’erã; ikatu hañuáicha topytu’u nde guaka ha nde mburika, ha toñembopy’aguapy nde rembiguái kuña ra’y, ha pe pytagua. Éxodo 23:10–12.

Umi mbohapy ñe’ẽjoajúpe ikatu jahechakuaa peteĩ ára pytu’u yvypórape ha mymbakuérape guarã ojoja haña peteĩ ary pytu’u haña yvýpe guarã. Levítico capítulo mokõipa po, umi peteĩha guive poha peve, jajuhu upe joaju gramatical peteĩchaitéva pe sábado rembiapoukapy oĩva Éxodo capítulo mokõi pa, versíkulo 8 guive 11 peve.

Ha Ñandejára oñe'ẽ Moiséspe yvyty Sinaípe, he'ívo: Eñe'ẽ Israel ra'ykuérape, ha ere chupekuéra: Peike vove pe yvýpe che ame'ẽva peẽme, uperõ pe yvy toñongatu peteĩ sábado Ñandejárape guarã. Seis ary reñotýta nde kóga, ha seis ary remopotíta nde parral, ha rembyatýta hi'a; ha pe séptimo añope oikóta peteĩ sábado pytu'u haña pe yvýpe, peteĩ sábado Ñandejárape guarã: ani reñotý nde kóga, ni remopotí nde parral. Pe hi'a okakuaáva ijehegui nde ñemitýnguérape ani remono'õ, ni rembyaty pe uva nde parral oñeñangareko'ỹvagui; mba'érepa upéva ha'e peteĩ año pytu'u haña pe yvýpe. Levítico 25:1–5.

Nemandu'a ára sábado rehe, remomarangatu haña. Poteĩ ára reporombapóta ha rejapóta opa ne rembiapo; ha pe ára sietehápe katu ha'e hína sábado Ñandejára nde Jára mba'e: upépe ani rejapo mba'eveichagua tembiapo, nde, ni nde ra'y, ni nde raji, ni nde tembiguái kuimba'e, ni nde tembiguái kuña, ni nde mymba, ni pe pytagua oíva nde rokẽ ryepýpe. Pórke poteĩ árape Ñandejára ojapo va'ekue yvága ha yvy, pe para ha opa mba'e ipype oíva, ha opytu'u pe ára sietehápe; upéva Ñandejára ohovasa pe ára sábado ha omomarangatu. Éxodo 20:8–11.

Mokõivéva umi mokõi mandamiento sábado rehegua ohechauka porã Levítico mokõi pa'ẽme, veinticinco ha veintiséis, mba'érepa oñe'ẽ. Oñembojoajúvo peteĩ línea ári ambue línea, ombohováí porã: “seis días remba'apóta ha rejapopáta ne rembiapo”, ha “seis años repañýta nde kokuépe, ha seis años remondóta nde parral, ha rembyatýta hi'a”. “Péro pe séptimo día ha'e Ñandejára nde Jára sábado”, ha “pe séptimo año ha'éta pytu'uha sábado yvýpe guarã, peteĩ sábado Ñandejárape guarã”.

Mokõive ñe'ẽ ojepurúva oñembohasa haña “pokõiha” ramo, mokõivéva umi sábado rembiapoukapýpe, taha'e yvypórape guarã sábado térã yvýpe guarã sábado, ha'e pe peteĩteĩ peñe'ẽ hebreo peteĩchagua ojepurúva oñembohasa haña “pokõi jey” ramo Levítico capítulo veintiséis-pe. Levítico capítulos veinticinco ha veintiséis rehegua contexto oñemopyenda pe tembiapoukapy profético ryepýpe he'íva peteĩ ára ohechauka peteĩ ary profecía bíblica-pe. Péicha avei tuicha mba'e pe tembiapoukapy profético oñe'ẽ ypy haña.

Ko'ã mokõi capítulo-pe mba'e peteĩha oñemombe'úva ha'e pe ára peteĩ año haña pe principio. Gabriel ha ambue ánhel kuéra ogueraha William Miller-pe ohechakuaa haña pe “siete tiempo” Levíticope peteĩ símbolo ramo mokõi mil po ciento mokõipa ary rehegua, ha upéva oĩmbaite joaju haña pe capítulo kuéra contexto ndive, ha'éva pe ára peteĩ año haña pe principio oñemoíva pe capítulo mokõipa poha ñepyrũgua cinco versíkulope.

Arandu Crónicas rehegua ohechakuaa rire mba'érepa oñeme'ẽ Babilóniape ogueraha haña táva Judá pe guýpe tekove ñembyasyme, he'i kóva ojejapo hague yvy ikatu hañaicha ovy'a haña isábado pytu'úpe. Pe ambue hendápe añoite Ñandejára Ñe'ẽme ojehechauka haña yvy ovy'a peteĩ pytu'úre ojejuhu Levítico mokõipa poha ha mokõipa poteĩha kapítulokuérape. Umi setenta ary Babilonia oisãmbyhy hague ramo peteĩha reino marandu porãite rehegua, ndaha'úi añoite ohechauka haña umi ary simbólico mymbajoguáva yvýgui oisãmbyhytaha haña sexto reino marandu porãite rehegua, ha katu umi setenta ary ha'e peteĩ ñe'ẽjoaju hañaite umi “siete tiempo” Moisés ñe'ẽvai rehegua ndive.

Ñañepyrũvo ñahesa'ỹijo haũa umi profesía ojehechaukáva Daniel kuatiañe'ẽ mbohapyha ha irundyha peve, tekotevẽiterei jaikuaa pe jehovasa'ỹ “siete tiempo” rehegua, avei pe jehovasa “siete tiempo” rehegua, ha'eha peteĩ mba'e oĩva peteĩteĩva umi kapítulope.

Tuicha haũaaicha avei tekotevẽ ñanemandu'a haũa pe ciclo siete ciclo siete ary rehegua oñemombe'uhápe pe jubileo trompéta ñembopu rupive, mes poapyha ára pahápe, ha'eva pe Ñeexpiasiõ Ára. Ko mba'e añetegua ombojoaju umi “siete tiempo” rehegua Daniel capítulo ocho, versículo catorce-pe, umi mokõi mil trescientos ára ndive. Tuicha haũaaicha avei tekotevẽ ñanemandu'a haũa peteĩ año profético oguerekoha trescientos sesenta ára, ha oñembojoajúramo trescientos sesenta ára, jey jey, umi “siete tiempo” rehe, upéva ojogua mokõi mil quinientos veinte ára.

Daniel oikuaávo aranduka rupi umi año papapy Jeremías he'iva'ekue, oñepyrũ peteĩ ñembo'e oguerekóva opaite mba'e pe ñembyasy ha jejere rehegua rupi ñembohovái rehegua ojehechaukáva tekotevẽha, Tupã retayguakuéra opáichagua ára oikuaáramo añetehápe ha'ekuéra ha'eha prisionéro kuéra pe enemigo retãme. Daniel ñembo'e Levítico mokoipa poteĩpegua pahápe, Gabriel ojechauka ome'ẽ haũa Daniel-pe arandu pe visión rehegua ha'e “ohenduva'ekue”, pe visión umi mokõi sua cien ára rehegua. Gabriel oñepyrũ oikuaaukávo Daniel-pe setenta semana “oñemboykeha” Daniel retãguakuérape guarã.

Setenta semána ojehecha porã nde retã rehe ha nde táva marangatúre, oñemohu'ã haũa pe tembiapo vai, oñemombá haũa angaipa kuéra, oñemoĩporã haũa teko vai, oñegueru haũa tekojoja opa'ỹva, oñemboty haũa pe visión ha profecía, ha oñehovasa haũa pe Santísimo. Daniel 9:24.

Pe ñe'ẽ oñembohasáva “oñedetermina va'ekue” ramo pe versíkulope he'ise “oikyĩmbyre”, ha upéva he'ise setenta semána oñekyĩmbyrétã mokõi mil trescientos áragui. Oñepyrũvo pe mbohapyha decreto guive ary 457 a.C.-pe, Daniel retãguakuérape oñeme'ẽta setenta semána profétika ára de prueba ramo. Setenta semána profétika ojoja irundy cien noventa ary rehe. Irundy cien noventa ary riré pe mbohapyha decreto guive, Israel yma guare omboitátã Estévanpe ary 34-pe, ha oñedivorsiátã Tupãgui peteĩháicha haũa.

Pe jejapyhy ohenondéva mbohapy decreto, omyesakáva ñepyrũha irundy sua noventa ary pe ára de prueba rehegua, are va'ekue setenta ary. Umi setenta ary oñeme'ẽ va'ekue ikatu haũaaicha yvy ovy'a umi pytu'u sábadó reheve, yma Israel ymaguare araka'eve noñekumplíri va'ekue. Umi setenta ary pytu'u sábadó rehegua yvýpe guarã oukuri ogehupyty haũa irundy sua noventa ary rupi (térã setenta semana ary rehegua) ñepu'ãgui Moisés ñe'ẽme'ẽ rehe.

Irundy yvy ári ha noventa ary ñemoĩ va'ekue ñembyai pe joaju rehegua Levítico mokõipa po-pe, ogueru setenta ary jejopyrã, yvy ikatu haũaaicha ovy'a ipytu'úpe. Umi setenta ary jejopyrã ogueru mbohapy apoukapy, umíva omarkáva ambue irundy yvy ári ha noventa ary aravo prueba-pegua Israel yma guarépe guarã. Upéicha jahecha mokõi ára de prueba, peteĩteĩ irundy yvy ári ha noventa ary rehegua. Umi mbohapy apoukapy ohechauka haũa umi mbohapy ánhel marandu, pe peteĩha apytépe oguahẽ va'ekue ary 1798-pe, pe ñembopochy peteĩha “siete tiempos” rehegua paha rupi, pe tetã yvategua rehe. Pe mbohapyha ánhel oguahẽ mokõi mil trescientos ary riré pe mbohapyha

apoukapy rire, octubre 22, 1844-pe, upérõ avei oguhẽ “pe pahaite ñembopochy rehegua”.

Umi irundikue ha seis ary poteĩ pe pochy Peteĩha paha guive pe pochy paha paha peve, Jesús omoĩ vaekue pe fundamento pe témplo Millerita-pe, ha pe ita fundamento rehegua vaekue “siete tiempos”. Umi ita oikova’erākuri térã pe ita fundamento rehegua (térã pe ita ñepysanga rehegua) Adventismo-pe ñepyrũme, ha térã pe ita akã rehegua ha pe ita pahaite (térã pe ita tyvyta rehegua) Adventismo-pe ipahápe. Umi mbohapy decreto ohechaukáva oguhẽ hague umi mbohapy ángel marandu pe tembiasakue 1798 guive 1844 peve, avei ohechauka pe mbohapy capítulo Peteĩha pe kuatia Daniel rehegua.

Ñañepyrũta jahechahávo umi seis capítulo Peteĩha pe artíkulo oútavape.

“Ojekuaavéramo porãvévo Daniel ha Apocalipsis kuatiañe’ẽnguéra, umi ogueroviáva oikóta Peteĩ experiencia religiosa ñambuévaite reheve... Peteĩ mba’e katuete ojekuaáta Apocalipsis ñehesa’ỹijógui—Tupã ha Itavayguakuéra apytépe joaju hi’aguĩ ha añetetéva.” *The Faith I Live By*, 345.